

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมภายในทางการเงินและบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ระเบียบเกี่ยวกับการควบคุมภายในของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน 5 องค์ประกอบ เป็นกรอบในการศึกษา

ระเบียบวิธีการศึกษาครั้งนี้ ข้อมูลปฐมภูมิได้จากการใช้แบบสอบถามที่ประยุกต์จากแบบประเมินของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินด้านการควบคุมภายในด้านบัญชีและการเงิน โดยการสอบถามผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานควบคุมภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 113 แห่ง แห่งละ 1 คน รวม 113 คน นำมาประมวลผลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้เกณฑ์มาตราวัดความสำคัญ (Rating Scale)

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 26 – 35 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ดำรงตำแหน่งพนักงานการเงิน/บัญชี มีประสบการณ์ทำงาน 6 -10 ปี

5.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลมีการจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล 10 ปีขึ้นไป มีจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานตั้งแต่ 30 คนขึ้นไป จำนวนประชากรในเขตการปกครองส่วนใหญ่น้อยกว่า 5,000 คน มีรายได้จริงไม่รวมเงินอุดหนุนจากรัฐบาลปีละ 6,000,001 – 12,000,000 บาท และส่วนใหญ่เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลชั้นที่ 3

5.1.3 สรุปผลการศึกษาตามองค์ประกอบการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี

ผลการศึกษาแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมภายในทางการเงินและบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การดำเนินการควบคุมภายในด้านการเงินและ

บัญชีมีแนวทางปฏิบัติเป็นไปตามระเบียบการควบคุมภายในของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน สามารถสรุปตามองค์ประกอบการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบการควบคุมภายใน ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ทั้ง 54 ประการ ทุกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.24 ด้านการประเมินความเสี่ยง ทั้ง 38 ประการ ทุกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.15 ด้านกิจกรรมการควบคุมทั้ง 76 ประการ ทุกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.37 ด้านระบบสารสนเทศและการสื่อสารทั้ง 8 ประการ ทุกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.41 ด้านการติดตามและประเมินผลทั้ง 4 ประการ ทุกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.41

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาแนวทางการปฏิบัติการควบคุมภายในทางการเงินและบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

การศึกษาครั้งนี้ได้ประยุกต์ใช้แบบสอบถามการควบคุมภายในตามแบบตรวจการควบคุมภายในของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ.2544 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยได้นำมาจัดกลุ่มตามองค์ประกอบการควบคุมภายในทางการเงินและบัญชี 5 องค์ประกอบ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการปฏิบัติการควบคุมภายในอยู่ในระดับมากทั้ง 5 องค์ประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการควบคุมภายในของระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (2544) ที่ว่า องค์ประกอบทั้ง 5 ประการ มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน โดยมีสภาพแวดล้อมของการควบคุมเป็นรากฐานที่จะทำให้องค์ประกอบอื่นๆ ดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการควบคุมภายในเป็นพื้นฐานสำคัญทำให้มีการปฏิบัติตามองค์ประกอบอื่นๆ องค์ประกอบทั้ง 5 นี้จะถือว่าเป็นมาตรฐานการควบคุมภายในเนื่องจากเป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำเนินงานตามภารกิจขององค์กรให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดและยังเป็นองค์ประกอบขั้นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการควบคุมภายใน ซึ่งจะเป็นรากฐานไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน 3 ประการ คือ เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพของงาน ดำเนินงาน สร้างความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน และทำให้มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบ

องค์ประกอบในด้านการติดตามและประเมินผล ได้แก่ มีการติดตามผลการดำเนินงานที่มอบหมายสม่ำเสมอและต่อเนื่องเพื่อป้องกันความเสี่ยง มีการสอบทานงานและติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่กำหนดโดยผู้บริหารแต่ละระดับอย่างต่อเนื่อง

และสม่าเสมอ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ปัจจัยต่างๆ ด้านการติดตามและประเมินผลมีความสำคัญ ส่งผลให้มีการปฏิบัติในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรวิทย์ พรรณเรืองรอง (2549) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานตามระบบการควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่าการควบคุมภายในจะประสบความสำเร็จได้นั้น ฝ่ายบริหาร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการตรวจสอบและติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ หากมีการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะเมื่อมีการสับเปลี่ยนโยกย้ายอัตรากำลังในหน่วยงาน ซึ่งจะทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเพื่อที่จะสามารถนำปัญหาและอุปสรรคนั้นมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การดำเนินงานการควบคุมภายในของหน่วยงานมีประสิทธิภาพ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ตารางที่ 27 แสดงผลการเปรียบเทียบผลการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษา	ขอบเขตการศึกษา	องค์ประกอบการควบคุมภายใน				
		สภาพแวดล้อมการควบคุม	การประเมินความเสี่ยง	กิจกรรมการควบคุม	สารสนเทศและการสื่อสาร	การติดตามประเมินผล
วัชรพรธรรม เรืองรอง (2549)	การประเมินผลการดำเนินงานตามระบบการควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ดี	N/A	ดี	ดี	ดี
ยุภา วิเศษสร (2550)	การประเมินระบบควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยแม่โจ้	ปานกลาง	N/A	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
ชญานิษฐ์ อรุณสิทธิ์ (2551)	ผลการดำเนินงานตามมาตรฐานควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง	N/A	N/A	N/A	N/A	มาก
วิไลวรรณ ปาลี (2552)	การประเมินผลการจัดระบบควบคุมภายในของโรงพยาบาลอมก๋อย	มาก	N/A	มาก	มาก	N/A
อรวรรณ คำกระโทก (2554)	แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมภายในทางการเงินและบัญชีขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก

จากตารางที่ 27 พบว่าจากผลการศึกษการประเมินผลการดำเนินงานตามระบบการควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ของ วัชรพรธรรม เรืองรอง (2549) นั้น และผลการศึกษา การประเมินระบบควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ของ ยุภา วิเศษสร (2550) นั้น องค์ประกอบทั้ง 4 ประการมีเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน โดยมีสภาพแวดล้อมของการควบคุมเป็นรากฐานที่จะทำให้ องค์ประกอบอื่นๆ ดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการควบคุมภายในเป็นพื้นฐาน

สำคัญทำให้มีการปฏิบัติตามองค์ประกอบอื่นๆ องค์ประกอบทั้ง 5 นี้จะถือว่าเป็นมาตรฐานการควบคุมภายในเนื่องจากเป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำเนินงานตามภารกิจขององค์กรให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด

เมื่อเปรียบเทียบกับ อรรถรรณ คำกระโทก (2554) ศึกษาเรื่อง แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมภายในทางการเงินและบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า องค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน ซึ่งได้สอดคล้องกับการเลือกใช้เครื่องมือในการศึกษาตามตารางที่ 1 หน้า 33

5.3 ข้อค้นพบจากการศึกษา

จากการศึกษาแนวทางการปฏิบัติการควบคุมภายในทางการเงินและบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การดำเนินการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีส่วนใหญ่มีแนวทางปฏิบัติเป็นไปตามแนวทางการควบคุมภายในของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งมีข้อค้นพบ ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมการควบคุม (ด้านโครงสร้างองค์กร) ทั้ง 7 ประการ พบว่าการปฏิบัติการควบคุมภายในในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.97
2. สภาพแวดล้อมการควบคุม (ด้านนโยบายและวิธีบริหารด้านบุคลากร) ทั้ง 12 ประการ พบว่าการปฏิบัติการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.15
3. สภาพแวดล้อมการควบคุม (ด้านการมอบอำนาจ) ทั้ง 10 ประการ พบว่าการปฏิบัติการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.39
4. สภาพแวดล้อมการควบคุม (ด้านการแบ่งแยกหน้าที่) ทั้ง 14 ประการ พบว่าการปฏิบัติการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.27
5. สภาพแวดล้อมการควบคุม (ด้านการปฏิบัติงานที่สนับสนุนการควบคุมภายใน) ทั้ง 11 ประการ พบว่าการปฏิบัติการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.35
6. การประเมินความเสี่ยง(ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์) ทั้ง 12 ประการ พบว่าการปฏิบัติการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.20
7. การประเมินความเสี่ยง(ด้านการบริหารความเสี่ยง) ทั้ง 14 ประการ พบว่าการปฏิบัติการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.26
8. การประเมินความเสี่ยง(ด้านการป้องกันความเสี่ยง) ทั้ง 14 ประการ พบว่าการปฏิบัติการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.98

9. กิจกรรมการควบคุม(การรับเงิน)ทั้ง 4 ประการ พบว่าการปฏิบัติการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.46
10. กิจกรรมการควบคุม(การจ่ายเงิน)ทั้ง 10 ประการ พบว่าการปฏิบัติการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.45
11. กิจกรรมการควบคุม(เงินยืม)ทั้ง 4 ประการ พบว่าการปฏิบัติการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.44
12. กิจกรรมการควบคุม(การเก็บรักษาเงิน)ทั้ง 5 ประการ พบว่าการปฏิบัติการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.44
13. กิจกรรมการควบคุม(เงินสดย่อย)ทั้ง 3 ประการ พบว่าการปฏิบัติการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.69
14. กิจกรรมการควบคุม(การบันทึกบัญชีและการจัดทำรายงานทางการเงิน) ทั้ง 8 ประการ พบว่าการปฏิบัติการควบคุมภายในอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.60
15. กิจกรรมการควบคุม(การอนุมัติ) ทั้ง 3 ประการ พบว่าการปฏิบัติการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.22
16. กิจกรรมการควบคุม(การสอบทานงาน) ทั้ง 13 ประการ พบว่าการปฏิบัติการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.30
17. กิจกรรมการควบคุม(สินทรัพย์ถาวร) ทั้ง 3 ประการ พบว่าการปฏิบัติการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.20
18. กิจกรรมการควบคุม(การดูแลป้องกันทรัพย์สิน) ทั้ง 10 ประการ พบว่าการปฏิบัติการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.35
19. กิจกรรมการควบคุม(การแบ่งแยกหน้าที่) ทั้ง 4 ประการ พบว่าการปฏิบัติการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.45
20. กิจกรรมการควบคุม(การกระทบยอด) ทั้ง 9 ประการ พบว่าการปฏิบัติการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.39
21. ระบบสารสนเทศและการสื่อสารทั้ง 8 ประการ พบว่าการปฏิบัติการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.41
22. การติดตามและประเมินผลทั้ง 4 ประการ พบว่าการปฏิบัติการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.41

5.3.1 ข้อค้นพบย่อย

จากการศึกษาแนวทางการปฏิบัติการควบคุมภายในทางการเงินและบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีข้อค้นพบย่อย ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมการควบคุม (ด้านโครงสร้างการจัดองค์กร) ในการจัดแบ่งส่วนงาน ได้รับความเห็นจากกระทรวงการคลัง พบว่า เมืองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 10 แห่งให้ความสำคัญในระดับน้อย
2. สภาพแวดล้อมการควบคุม (ด้านโครงสร้างการจัดองค์กร) ในด้านผังการจัดแบ่งส่วนงาน ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง พบว่า เมืองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 16 แห่งให้ความสำคัญในระดับน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบล 3 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด
3. สภาพแวดล้อมการควบคุม (ด้านการมอบอำนาจ) ในด้านผู้ตรวจสอบภายในทำการตรวจนับเงินสด โดยไม่บอกล่วงหน้า พบว่า เมืองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 6 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 3 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด
4. สภาพแวดล้อมการควบคุม (ด้านการแบ่งแยกหน้าที่) ในการสอบทานระบบซื้อและเจ้าหน้าที่โดยผู้ตรวจสอบภายใน พบว่า เมืองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 7 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 3 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด
5. สภาพแวดล้อมการควบคุม (ด้านการแบ่งแยกหน้าที่) ในการสอบทานการขายและรายได้โดยผู้ตรวจสอบภายใน พบว่า เมืองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 8 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 2 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด
6. การประเมินความเสี่ยง (ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์) การขอคู่มือทางบัญชีจำกัดเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น พบว่า เมืองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 10 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 1 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด
7. การประเมินความเสี่ยง (ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์) หลักประกันมีความเหมาะสมกับความรับผิดชอบ พบว่า เมืองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 7 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 2 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด

8. การประเมินความเสี่ยง (ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์) มีมาตรการควบคุมราคาขายสินทรัพย์ถาวร พบว่า มีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 9 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อย
9. การประเมินความเสี่ยง (ด้านการบริหารความเสี่ยง) ผู้รักษาเงินสดมีการหมุนเวียน พบว่า มีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 7 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 2 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด
10. การประเมินความเสี่ยง (ด้านการบริหารความเสี่ยง) มีการทำประกันภัยสำหรับสินทรัพย์ที่มีมูลค่าสูง พบว่า มีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 17 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 6 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด
11. การประเมินความเสี่ยง (ด้านการป้องกันความเสี่ยง) ผู้รักษาเงินสดกับผู้ที่ทำบัญชีเป็นคนละคน พบว่า มีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 7 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 2 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด
12. การประเมินความเสี่ยง (ด้านการป้องกันความเสี่ยง) กรรมการรักษาเงินไม่เคยมอบอำนาจให้ถือกุญแจแต่เพียงผู้เดียว พบว่า มีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 8 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 3 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด
13. การประเมินความเสี่ยง (ด้านการป้องกันความเสี่ยง) ไม่มีหลักทรัพย์ที่อาจจำหน่ายได้ทันทีในมือผู้เก็บรักษาเงินสด พบว่า มีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 13 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 3 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด
14. การประเมินความเสี่ยง (ด้านการป้องกันความเสี่ยง) บุคคลมีหน้าที่รับจ่ายเงินสดมีประกัน พบว่า มีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 9 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 3 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด
15. การประเมินความเสี่ยง (ด้านการป้องกันความเสี่ยง) วิธีป้องกันไม่ให้สินค้าเสื่อมสภาพ พบว่า มีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 12 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อย
16. กิจกรรมการควบคุม (ด้านการรับเงิน) ไม่มีการรับเงินนอกสถานที่ พบว่า มีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 8 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 1 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด

17. กิจกรรมการควบคุม (ด้านการจ่ายเงิน) ไม่มีเช็คหรือใบสำคัญที่ไม่ถูกต้องแทนตัวเงิน พบว่า มีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 9 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 3 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด
18. กิจกรรมการควบคุม (ด้านการจ่ายเงิน) การจ่ายเงินจ่ายเป็นเช็ค พบว่า มีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 16 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 2 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด
19. กิจกรรมการควบคุม (ด้านเงินสดย่อย) ใช้ระบบเงินสดย่อย พบว่า มีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 14 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 5 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด
20. กิจกรรมการควบคุม (ด้านเงินสดย่อย) วงเงินสดย่อยมีความเหมาะสม พบว่า มีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 13 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 4 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด
21. กิจกรรมการควบคุม (ด้านเงินสดย่อย) มีการส่งใบขอเบิกเงินชดเชยเงินสดย่อยอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง พบว่า มีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 17 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 4 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด
22. กิจกรรมการควบคุม (ด้านการอนุมัติ) เช็คส่งจ่ายในนามผู้รักษาเงินสดย่อย พบว่า มีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 10 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 1 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด
23. กิจกรรมการควบคุม (ด้านการสอบทานงาน) มีการทำทะเบียนคุมเช็คลงวันที่ล่วงหน้า พบว่า มีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 15 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 4 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด
24. กิจกรรมการควบคุม (ด้านการดูแลป้องกันทรัพย์สิน) มีการกำหนดเกณฑ์สูงต่ำของสินค้า พบว่า มีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 13 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 2 แห่งให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด

5.4 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากศึกษาครั้งนี้

จากการศึกษาแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมภายในทางการเงินและบัญชีขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 113 แบบสอบถาม มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. สภาพแวดล้อมการควบคุม (ด้านโครงสร้างการจัดองค์กร) ควรปรับปรุงด้านการจัดแบ่งส่วนงานและผังการจัดแบ่งส่วนงาน ควรได้รับความเห็นจากกระทรวงการคลัง ทำให้พนักงานขาดประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
2. สภาพแวดล้อมการควบคุม (ด้านการมอบอำนาจ) ควรปรับปรุงในด้านผู้ตรวจสอบภายในทำการตรวจนับเงินสดโดยไม่บอกล่วงหน้า และปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนดไว้
3. สภาพแวดล้อมการควบคุม (ด้านการแบ่งแยกหน้าที่) ควรปรับปรุงในการสอบทานระบบซื้อและเจ้าหนี้โดยผู้ตรวจสอบภายใน และในการสอบทานการขายและรายได้โดยผู้ตรวจสอบภายใน
4. การประเมินความเสี่ยง (ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์) ควรปรับปรุงด้านการขอข้อมูลทางบัญชีจำกัดเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้อง หลักประกันมีความเหมาะสมกับความรับผิดชอบ มีมาตรการควบคุมราคาขายสินทรัพย์ถาวร
5. การประเมินความเสี่ยง (ด้านการบริหารความเสี่ยง) ควรปรับปรุงในเรื่องผู้รักษาเงินสดมีการหมุนเวียน มีการทำประกันภัยสำหรับสินทรัพย์ที่มีมูลค่าสูง
6. การประเมินความเสี่ยง (ด้านการป้องกันความเสี่ยง) ควรปรับปรุงในเรื่องผู้รักษาเงินกับผู้บริหารบัญชีเป็นคนละคน กรรมการรักษาเงินไม่เคยมอบอำนาจให้ถือกุญแจแต่เพียงผู้เดียว ไม่มีหลักทรัพย์ที่อาจจำหน่ายได้ทันทีในมือผู้เก็บรักษาเงินสด บุคคลมีหน้าที่รับจ่ายเงินสดมีประกัน วิธีป้องกันไม่ให้สินค้าเสื่อมสภาพ
7. กิจกรรมการควบคุม (ด้านการรับเงิน) ควรปรับปรุงในการไม่มีการรับเงินนอกสถานที่
8. กิจกรรมการควบคุม (ด้านการจ่ายเงิน) ควรปรับปรุงในเรื่อง ไม่มีเช็คหรือใบสำคัญที่ไม่ถูกต้องแทนตัวเงิน การจ่ายเงินจ่ายเป็นเช็ค
9. กิจกรรมการควบคุม (ด้านเงินสดย่อย) ควรปรับปรุงในการใช้ระบบเงินสดย่อย วงเงินสดย่อยมีความเหมาะสม มีการส่งใบขอเบิกเงินสดย่อยอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
10. กิจกรรมการควบคุม (ด้านการอนุมัติ) ควรปรับปรุงในเรื่องเช็คสั่งจ่ายในนามผู้รักษาเงินสดย่อย

11. กิจกรรมการควบคุม (ด้านการสอบทานงาน) ควรจัดให้มีการทำทะเบียนคุมเช็คลงวันที่
ล่วงหน้า เพื่อควบคุมการเซ็นเช็คไว้ล่วงหน้า
12. กิจกรรมการควบคุม (ด้านการดูแลป้องกันทรัพย์สิน) ควรปรับให้มีการกำหนดเกณฑ์
สูงต่ำของสินค้า

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ด้วยในการศึกษาครั้งนี้ มีข้อจำกัดในเวลา จึงได้ทำการศึกษาเพียงองค์การบริหารส่วนตำบล
ในจังหวัดเชียงใหม่ เท่านั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษาการควบคุมภายใน ในหลายๆ
จังหวัด หรือหน่วยงานอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved